

Staženo z webu:
eknihy zdarma.cz

Staženo z webu:

eknihy zdarma.cz

EZ Eknihy
zdarma.cz

POPSÁNÍ CESTY MÉ Z PRAHY AŽ NA POMEZÍ ZAHRANIČNÉ

Emanuel Arnold

Popsání cesty mé

11. května 1849 večer odloživ pero, šel jsem ku Zlaté huse na Koňský trh povečeřet a pozdržev se tu do 10 hodin, pojala mě dřímotu. Že jsem však již po nějaký čas vládě nedůvěřoval i se domníval, že snadno některé z redaktorů za noční tmy z postele vzít a uvěznit dá, by se svých spravedlivých, ale nemilých káratelů sprostila, měl jsem tuto dřímotu za zvláštní pokynutí, a zůstal jsem u Husy noclehem.

Ráno však vstana z lože, chci se odebrati do bytu svého, a hle tušení mé o útoku vlády na osobní jistotu bylo záhy vyplněno; neboť najednou slyším, že po

půlnoci silná vojenská stráž můj byt obklopila, před ním na mě asi 2 hodiny čekala, a že konečně, když jsem se té noci do příbytku svého nevracel, důstojník vojenský s policejním komisařem, an dvěře zavřeny byly, oknem do bytu mého vlezli, prohledávajíc tu mezi papíry mými, v čemž sobě důstojník velmi horlivě počínal, snad ze hněvu, že se jemu nepodařilo osoby mé se zmocniti, a proti mně komisních hrubostí dopustiti.

Pánové ti však nic mezi papíry nenašli, což by na široko daleko rozvětvené spiknutí ukazovalo, a tak že jsem ani já doma neb nějaký podezřelý papír nalezen nebyl, odešli s prázdnými rukama zase touže cestou, kterou přišli, z mého bytu, totiž oknem. Huře však to u některých jiných z vlastimilů vypadlo při této krásné noční návštěvě, neboť ti, již se té noci

doma na odpočínutí uložili, byli násilně proti všem zákonům z postele vzati, do vězení odvěčeni, a nato hned časně z rána po Praze na rozích návěští rozvěšeno: že Praha v stav obležení dána jest.

Toto noční zatýkání a uvedení Prahy v stav obležení přišlo jako blesk z čista jasna, a mělo nepochybně důkazem opravdového spolčení s Ruskem býti, bychom již napřed o této ruské pomoci, kterou vláda ku svému prospěchu do říše rakouské volá, nějaké předběžné choutky na naši svobodu a osobní jistotu nabyli. Vláda naše, anaž se násilí dopustila, neopomine jistě svými ministeriálními listy ku očistění všechny ty z rýpání, buřičství a rušení pokoje viniti, jež v Praze potajmo uvěznit kázala; já ale pravím všem vládám směle v tvář, že na světě jen jedno rýpání, buřičstvím

a rušením pokoje jmenováno býti může.

Pro člověka na světě jsou jen jedny zákony pravdivé a svaté, a ostatní všechny buď bláznovstvím neb sobectvím jednotlivců povstale, a ty jedny zákony jsou zákony božské, jež sám Bůh milostivý v přírodu vložil. Pakli Bůh člověka nadal duchem, jenž neustále dále pokračovati má, pakli Bůh dal člověku cit pro svobodu, a řeč, by hlásal, co v nezkaženém srdci cítí, pakli člověka jednoho jako druhého sobě rovného stvořil, o čemž víme, že tak učinil, tu tedy jest jedině ten rýpalem, buřičem a rušitelem lidského pokoje, kdož se těmito božským zákonům protiví, to jest, kdož pokroku ducha lidského meze klade, svobodě lidu v cestu se staví, proud slova zúžití usiluje a člověka za podaného svého prohlašuje, takový jest povrhel, jehož

peklo ze sebe vyplilo, aby pokalil
důstojnost člověka. Tyto zákony božské
jsou jedině pravé, a všechny jiné zákony,
jež se s těmito božskými neshodují, jsou
od mocných zlomyslníků vymyšlené a
zavržení hodné, a mohou se samojedině
jmenovati zákony buřičské. Zákony však,
které národy sami uvádějí, pocházejí z
přirozeného pudu, jež Bůh do nich
vdechl, plynou tedy z pramene božího, a
mohou se také vším právem jmenovati
milosti boží. Všechny zákony, jež proti
lidu se uvádějí, jsou proti právům
lidským, od stvořitele lidu vnuknutým, a
následovně jakožto i proti Bohu čelící
rouhavé a trestu božího hodné, ano i ten se
rouhá Bohu, kdož řekne: člověče, já jsem
tobě milostiv, an tobě uděluji
svobodu. Člověk nemůže druhému to bráti,
ani udělovati, což jemu již od Boha

samého dáno jest.

Každý člověk se narodí svobodným, proto že Bůh každému lásku ku svobodě v srdce vštípil.

Maje tak před očima důkazy násilí od vlády spáchané, nevrátil jsem se více do příbytku svého, nýbrž čekal jsem ukryt před sokolími zraky roztomilé vlády, až se přiblíží večer, bych za tmy večerní z Prahy nepozorován vyšel

Jakmile očekávaný večer se přiblížil, sedna do fiakru, jel jsem do Podskalí, bych se odtamtud po lodi přes Vltavu na Smíchov přeplavit dal, a pak načisto od tváře Prahy vzdálil: přijeda však do Podskalí, byl jsem tu zpraven, že po břehu Vltavě hustě rozstavěné strážce vojenské mají přísný příkaz žádnému z města

prchajícím vyklouznout nedati, a že se zvláště po Arnoldu při tom pase.

Na zprávu tu nebylo mně lze těmi místy z Prahy se dostat, i jel jsem zase nazpět do města, bych se tam převlékl za matronu, a ve průvodu některé mladé vlastenky jakožto domnělé dcery některou branou z města vypravil, a nebo abych se za mlynářského převlečen s nacpaným pytlem na rameně mezi pěšky jdoucím lidem smísen z brány vykradl, že ale takové zakuklení s přílišnými obšírnostmi spojeno, poslední dobou teprv usmýšleno bylo, i by pak mou výpravu z města bylo příliš opozdilo, a že mě prozřetelnost ku spěchu doháněla, upustil jsem od jednoho i druhého, a vyslav fiakr za bránu pod záminkou, že jede pro rodinu v blízké zahradě jej očekávající, sám však jsem se připojil ke dvoum ve smutek oblečeným s

mladíkem z města branou do Pštrosky
jdoucím dámám, jež pravšední hovor o
chutně zřízené kuchyni pštroského
hostinství vedli, k čemuž já, vezmouce na
sebe tvářnost dušného starce hlavou
přisvědčoval, a vůbec se u projití brány
nevšímavě a lhostejně choval, tak že při
našem vzezření a při naslechnutí našeho
kuchyňského všedního hovoru na nás
stráže v bráně žádného bedlivého oka
neměli, a mně tak příležitost zavdali, z
města bez úhony vyjíti.

Venku za hradbami byla tma jako v pytli,
já tu sedl do fiakru, jel až k pankrácké
hospodě, odtud jsem se pustil pěšky na
přívoz podolský, kdež žádných
vojenských stráží na břehu rozstavěno
nebylo, bych se tam dal přes Vltavu na
smíchovskou stranu přeplaviti, což se při
náramné tmě a velké vodě po desáté

hodině stalo. Přiraziv šťastně ke druhé straně, kdež na blízku břehu na vodě mnoho dlouhého ve vorách sepjatého dříví leželo, i musel jsem ostatní cestu přes dříví chodě až na břeh konati.

Jeden z plavců mě pojal pod paží, druhý plavec kladl přede mnou dřeva z jednoho voru na druhý, bych po nich hlubiny Vltavy přejíti mohl, což se mně s dosti obtíží a nebezpečím povedlo, u čehož plavci navzdor tajemí mého prchnutí, když jsem jim za jejich ochotnou službu díky činil, pronesli: Pane, neznáme vás, ale proto přece vidíme, že jste přítel lidu chudého, a třebaš jsme my byli jen sprostí, rádi pány takové, jako vy jste, chráníme a jim v čas nebezpečný sloužíme, neboť dobře víme, že pro nás chudé od světa opuštěné pracujete. Přijda okolo jedenácté hodině na Smíchov, rád

bych tu byl pryčku na další a rychlý
odjezd najal, ale nepodařilo se mi to, a že
jsem se Praze v noci tak na blízku před
násilím vlády za jistého neměl a slídících
patrol se varovati za dobré uznal, i pustil
jsem se na cestu pěšky po silnici k
Motolu, as hodinu však za Smíchovem
setkal jsem se s jízdní hlídkou dvou
husarů, anož setkání, jak se samo sebou
vyrozumívá, protože se s Uhry událo, bez
úhony pro mě zůstalo, nemoha ale věděti,
zdaž mimo husary na téže cestě i české
kyrysníky nepotkám, jimž pro hlupství
jejich nebylo lze důvěřovati, i opustil
jsem načisto silnici, abych se svým
nočním opozděným cestováním
potkávajícím patrolám nápadným
nestal. Jda přes hory doly, přišel jsem na
Cibulku, Pražanům jako místo letního
vyražení známou, bloudil a klopýtal jsem

tam po lesích, až mě konečně jedna sem tam se křižující cesta z lesa ven na nějaký palouk vyvedla, na nějž jsem se od chůze umdlen a spaním přemožen vrhnul, a navzdor tomu, že trávník mokrý byl, pojal mě spánek as na hodinu v náruč svou.

Procitnuv, nastoupil jsem přes orané pole svou cestu zase dále, jen abych brzo z okresu v obležení daného vyšel. Konečně jsem se dle domněnky na slanské silnici ocitl, anaž mě na Slaný vésti měla, ale vše tu vůkol mně jaksi neznámé vypadalo, že se však již k božímu dnu schylovalo, tu počalo na silnici živo býti, i potkám vůz, a ptám se, kde jsem. "Tři hodiny od Berouna", dostanu k svému nemalému podivení za odpověď. Tedy místo slanské na berounské silnici.

Byla na blízku vesnice a hospoda, i obrátil

jsem tam kroků svých pro nabytí vědomostí, jak nejkratčeji lze přijíti na slanskou silnici, že však ještě úplný den nebyl, neotevřel mně hostinský na mé tlučení navzdor tomu, že s chasou již vzhůru byl, a ve světnici světlo rozžaté měl, i nechal mě u dveří na lavici tak dlouho seděti, až se úplně rozednilo, pak teprv mně do hospody vejíti dal. Zde jsem hrnek špatné kávy s velkou chutí požil, a sobě tu vůbec liboval, an světnice teplounká, a já zimou zkřehlý byl.

Teplem světnice brzy v dřímotu ukolébán, usnul jsem na stole čelem na ruce položen tak tvrdě, že při probuzení všech deset prstů na mém čele vytisknuto bylo. V hostinci nastal později mezi vesnickým tudy cestujícím lidem živý hovor proti rekrutýrce, k čemuž domácí služebné děvče prohodilo: "Že pak ti lidé, můj

Bože, nechtějí dáti pokoje", načež jeden z lidu jal se mluvit: "A víte-li pak, že ty nepokoje jen sami páni dělají proto, aby svobodu naši, anaž jim nevoní, pochovali" atd.

Po malém občerstvení vypravil jsem se na další cestu, jdouce celý den při malých odpočincích dílem po silnici, dílem polními cestami, až jsem s večerem celý umdlený a lačný k jednomu mlýnu dorazil, kdež mě hospodář a hospodyně vlídně a pohostinsky přijali a u sebe přenocovat nechali. Po cestě, anaž celou noc a celý den trvala, usnul jsem ve mlýně tak pevně, že se mně nebylo lze dříve než teprv o desáté hodině probuditi.

Poobědvav ještě u těchto dobrých lidí, putoval jsem odpoledne postranní silnicí zase dále, ale nepostupoval jsem již rychle

ku předu, abych se příliš od Prahy nevzdálil, a snáze mohl něco zvěděti, jaký osud přítele moje, již se jedině láskou k vlasti řídí, po mém odchodu potkal. Tento druhý den na své egyptské pouti přijda na noc do selského statku k přátelským lidem, odpočinul jsem tu půl dle, a pak jsem zase krácel hlouběji do litoměřického kraje. Konaje tuto cestu posud mezi Čechy, a jdouce již dlouho do večera, musel jsem v jedné bídne vesnici a ještě v bídnejší hospodě na řece Oharce zůstat. Hospoda tato poskytla mně sklenici špatného piva, kus suchého koravělého chleba a otep shnilé nečisté slámy za lože.

Časně ráno čtvrtý den svého cestování opustiv lože, spěchal jsem z této neřádné, pusté a nanejvýš nevlídné hospody ven do milé přírody, a maje ji i s vesnicí za zády,

byl jsem tomu nemálo povděčen, vida se
svinského hostince zproštěn. Jsa mezi
přírodou venku, potěšil jsem se milého
pohledu pěkné krajiny, anaž právě v
úplném květu stála a libou vůní
pocestného napájela. K tomu sobě
zahrával větřík osením žitným, anož se při
tom v utěšeném rozvlnění sem a tam
houpalo.

Celý tento den cestoval jsem pěšky,
užívaje ři tom vší opatrnosti, bych cestou
poznán a od chrtů stihajících postižen
nebyl. Nikdy jsem se nepozdržel ve větších
městech neb v místech, kdež hospodářské
úřady se nalézají. Tento den jsem se ocitl
již mezi Čechoněmci, a k večeru v jedné
velmi chatrné, ale upravné hospůdce
českoněmecké. Hospodský náramně chudý
pln poctivosti, ku podivu v písemnictví
zběhlý, je skrz a skrz svobodomyšlný,

ostrovtipný, vlídný a nad vše očekávání
služebný.

Zde u toho chud'asa jsem okřál na duchu i
na srdci, a také na slámě u něho chutě
přenocovav, nové síly k dalšímu cestování
nabyl. Ráno, když jsme vstali, poučil mě
hospodský, abych se v německých
městech měl na pozoru před šosáky, jichž
prý tu velký počet jest. K tomu všemu se
pak hostinský sebral těmi slovy: "Víte co,
pane, já vás doprovodím do města a
dovedu vás hned na místo, kde co budete
chtít (dostanete), abyste se nemusel
dlouho poptávat."

Abych v zevnějšku svém nezdivočel, jako
obyčejný tulák, musel jsem sobě v městě
především tvář dáti vyhladit a pár bot
koupit, protože se mně již obuv na nohou
počala trhat, a tu jsem, nechtěje se příliš

po městě blýskati, milerád vyprovození od vlídného hostinského přijal. Městu jsa již zcela na blízku, i rozpršelo se; hostinský mě však rychle pod střechu holiče do sucha uvedl, a co jsem se u holiče pozdržel, obstaral mně vše ostatní, a já sám se nemusel hrubě po městě ani ukázat, jen na konci města, rozžehnav se dříve srdečně s vlídným hostinským, jsem ještě v jednom hostinci, o němž mně praveno bylo, že jej úřednictvo nenavštěvuje, rychle poobědval, a z města pospíšil.

Téhož dne jsem na mále cestoval, a v jednom fabričním místě celý den odpočíval a i vědomosti o udušení revoluce saské nabyt. Nyní právě, nevidouce pro sebe za hranicemi žádnou prospěšnou dobu, odhodlal jsem se na to krajinami čechoněmeckými u paty

Rudohoří cestovati, při čemž jsem ten
nejkrásnější vrch naší milé vlasti navštívil
s tím úmyslem, že na něm přenocuji a na
něm budu západ a východ slunce
očekávat, ale nedostalo se mně jeho
milého pohledu, neb zahalilo dobré nebe
před samým západem zlatoskvoucí slunce
černým mrakem, k tomu v noci se zase
rozpršelo a já spatřil ráno místo východu
slunce jako moře po krajině rozloženou
mlhu

K desáté hodině ranní ale ustoupily mlhy,
slunce však zůstalo ten celý den za mraky,
a nyní po ustoupení mlh vzezřel jsem
krásu, jaké ještě nikdy oko mé nespatriilo;
velký kolem lesnatými horami ověncený
obraz krajiny České se mně objevil, na
němž se rozhládala lidnatá města a
vesnice v nesčíslném počtu červeně
pokryta uprostřed kvetoucích zahrad,

zelených palouků na nesmírných rovinách
osením pokrytých, mezi čímž Labe a
Oharka protékaly a velké rybníky jako
zrcadla se leskly. Lesy černé rozprostíraly
jako zamračený stařec po kvetoucí krajině
své stíny, a dodávaly jí tak rozmanité
živosti. I viděl jsem odtud velikány
krkonošských hor a celé Rudohoří, u paty
jehož bojiště chlumské a arbesavské
rozložené, na němž statná pro
člověčenstvo bojující francouzská vojska
surové samovládě ruské, rakouské a
pruské r. 1813 podlehla. Ještě jiné pro nás
Čechy památné bojiště nedaleko
arbesavského jest odtud viděti, anož se na
polích Běhání nazvaných nepřáliš daleko
od Ustí rozkládá, na kterém zase Čechové
na počátku 15. století proti bludům
papežským a despotismu královskému boj
vedoucí pod slavným Prokopem bitvu

svedli, Němce ukrutně porazili a tak svobodě a osvětě dráhu klestili.Mezi bojem u Chlumu od roku 1813 a bojem na Běhání od počátku patnáctého století jest ten rozdíl, že rokem 1813 vladařové nad národy, a na počátku patnáctého století národy království Českého nad bludy a despotismem vítězství své slavili.Velmi malebný pohled poskytuje tento vrch na okolí teplické a jeho hory, na křižující se silnice, pěkné zahrady, role a louky.Nádherné fabriky, úhledné vesnice, valící se kouře z vápenic a uhelných hor, jež se tu zrakům vstříc stavějí, ukazují prstem živým na činnost lidu našeho, a seč by mohl býti, kdyby jednou zář svobody srdce a ducha jeho svým plamenem pronikla a z něho hanebná od mocných jemu připiatá pouta spadla.Okolo jedenácté hodině ráno

opustiv tento pamětihodný vrch, sestoupil jsem do dolin tříbnických a ústských na Labi, na kterých jsem u Stadie pomník Českého knížete Přemysla spatřil, pěknější však pomník nad ten viděl jsem po těchto dolinách úrodná role a luka, utěšené krajiny, jakožto pomník zvláštní dobroty boží, jenž ze sebe nepomijitelný pramen zámožnosti a rozkoše pro člověka již tisíce let vylévá, a ještě tisíce let vylévat bude.

Některá zvláštní místa rukou lidskou uspořádaná a okrášlená jsem na tomto výletu poznal, jejichž výše milé pohledání na blízká okolí podávají, jež se růžovým zaluradám podobají, neb právě kvetoucími sady takořka celá pokryta jsou. Na jedné takové pěkně upravené a k pohostění zřízené povýši kázal jsem sobě kávu dáti, kterouž mně paní sličná velmi milého

vzezření přinesla.

Vejšda vřak s ní do hovoru, jeřtě více jsem se z jejího spanilého smýřlení, nežli z příjemné tvářnosti její potěřil. Sama stavu bohatého, horlila proti nemravnosti a nelidské tvrdosti boháčů, především ale ostře tepala zbabělost, a otrockou mysl na mužích nynějšího věku, jevila ořklivost proti tyranství vladařů s takovou řivostí, jakouž ani na mužích svobodomyslných nevidávám; nejen slovy nýbrž i skutky osvědčuje paní ta svou svobodomyslnost, a sice ve vychování dítek svých, ano v posledním čase vypravila i manřela vřele milovaného do Drážďan, by nahlédl, zdaž není tam třeba některé chudé rodině, anaž v boji pro svobodu otce ztratila, ku pomoci přispěti. Že se slunce již k západu klonilo, rozžehnal jsem se s paní tak neobyčejnou, abych před úplnou tmou do

nějaké krčmy na nocleh dorazil. I doklopýtal jsem do vsi Arbesavy, nedaleko pomníku Koloredova, kolosální velikosti, ze železa litého, když již slunečko dávno hory saské překročilo a za ně se ukrylo.

Mladá hospodyně v Arbesavě mě v jazyku německém ještě taxi vlídně uvítala, ale hospodský pranic. Při vkročení především jsem se ptal, zdaž mně tu lze bude zvláštního lože dostati, což hospodská s: "Ano" zodpovídala. Nemaje o nocleh více žádné starosti, sedl a večerel jsem, a když však na to chci jíti spát, přihrne se hospodský, hrubý Němec v Oustí na Labi rozený, ptá se, co jsem jedl a pil, bych ještě před ulehnutím zaplatil, nebaje na to, že mám u něho přenocovat. Když jsem však zaplatil, jal se nelíčeně mluvit: Pane, u nás se staly rozličné krádeže od

cestujích, a garda u nás také přísně na to hledí, by hospodský žádnému noclehu nedával, kdož průvodním listem od úřadů opatřen není, tedy vás žádám, mně se takovým listem prokázati"; na čež vida před sebou nevlídného černožlutého hlupáka, jsem jemu odpověděl, že mně líto, jemu v tom nemoci po vůli býti, an jsem v lázni teplické hostem, můj list tam policejnímu komisaři odevzdal, a od něho zpraven byl, že k výletům do okolí teplického žádné listiny zapotřebí nemám, zvláště když venkovští hospodští ten slušný obyčej mají, jen těch se na průvodní list ptáti, kteří jim podezřeje a jaksi lotrovsky vypadají, k čemuž já doložil, že doufám, k takové roztomilé třídě snad přece podoben nejsem. Ostatně jsem nadhodil, že pražský policejní komisař snad lépe čemuž, takovému

rozuměti bude, než hospodský na vsi, a kdyby měli hospodští od každého cestujícího uhlíře na vsi průvodní list žádati, tu' by chudým lidem jejich výdělek ani na samé průvodní listy nepostačoval.

Na to se ostatní nocleháři, právě uhlíři, na hospodského obořili a jemu makavě na dorozuměnou dali, že to od něj hloupé jest, na takovém pánu průvodní list žádati. Po tomto hovoru byl pan hostinský zdvořilejším a já jsem se na lože odebral. Druhý den ráno cestoval jsem dále při samých horách Saských na Chomůtov (Komotau), poznal jsem na té cestě krásný klášter Osek, pak městečko Oberleutensdorf s jeho nákladnými továrnami, jenž uprostřed překrásných anglických sadů rozložené majestátně stojí. Dále odtud vedla mě cesta na pokraji

krásných lesů k zámku Lobkovicově tak nazvanému Eisenbergu, jenž v polovýši rudohorských hor postaven, přemilé a daleké pohlédání na města Teplice, Most, Chomůvov, Žatec a j. v., ba až na pomezí moravské poskytuje. Na tomto od Čech na pomezí saském vzdáleném zámku držel Lobkovic velké schůzky se šlechtou českou za památných dob svatodušních, maje vůkol sebe množství ozbrojených lesníků, by na poradách držaných proti přepadnutí ohražen byl.

Mnozí z lidu v okolí tom měli o těchto poradách tak nepříznivého mínění, že radili zánek Eisenburg prachem do povětří i s těmi poradami vyhoditi. Ostatně mě na cestě do Chomůtova nic paměti hodného nepotkalo. Na celé své cestě po horách německých poznal jsem sedláka jen co ničemu, jenž rád páná dělá, notně chlastá,

i svobodu sobě přeje, ale aby ji jemu někdo jako nějakou pečení hotovou na stůl přinesl, sám však ku všemu líně se má jako nacpaný vůl.

Při tom všem je nesmírně hloupý a skoupý, ve své zámožnosti neobětuje za mák na oltář vlasti a neustále zlořečí na nepokoje, a to proto, že velcí páni boháči také na nepokoj lají.

Má sedlák nyní právě nejméně příčiny na novotáře horliti, neboť potud neměl tolik pokoje v loni jako letos, on nerobotuje, není od úřadů obtěžován, běhá s puškou místo robotování po polích a sedí do půlnoci po hospodách se založenými rukami, a zlořečí na ty, již z něj pána udělali, čímž ale zase přestane býti, protože se mu možnosti a zdravého rozumu k hájení vlastního práva

nedostává.

Nemající třída lidu německého však pohlíží jiným okem na nynější události světa a sleduje jich každé hnutí s napnutím. Sedlák je tu vůbec shnilá spanštilá mrcha jako v městech bohatší šosáctvo, anož sobě v rozmařilém a zženštilém životě libuje, jako kanec v smrdutém bahně. A tak nás nový čas na všech stranách poučuje, že boháč je neřádem, špínou a hanou nynějšího věku. Do Chomůtova, anož duchem německým nadchnuté, ostatně dosti úhledné, prostrané, lidnaté a obživné jest, přijda, nezdržel jsem se tu nic více, než co mě holič oholil, neb nebylo mně tu věru radno se pozdržeti, bych poznán, od městské obrany s heslem: "Vše pro krále, nic pro vlast", sebrán a nepřátelům lidu v ruce dán nebyl, an německé gardy, jak

známo, se dobře k špiclovství a policajtství hodí, na bojišti ale pro svobodu, jak jsme se ve Vídni, v Drážďanech a j. v. přesvědčili, není rekovnost těchto zbabělých z velké části i vznešených sprostáků nikde lze spatřit, neboť mezi bojem raději do sklepů zalézají, když však dvůr nad revolucí zvítězí, vyleze tato nestydatá babská obrana ze svých tmavých doupat, v nichž se v čas revoluce skrývala, a aby nádobu hanby své doplnila, vrhne se na rozptýlené vůdce pro svobodu krvácejícího lidu, zatýká a vydává je nebrané, na popraviště krvelačným vládám.

I zardí se tvář hanbou každého poctivého Němce nad svou národní obranou, anaž zapomíná býti ochranou a silnou hradbou proti násilí mocných a se náhončím korunovaných tyranů stává. Však bohužel i

mezi obranou po naší ubohé vlasti panuje sem a tam darebácký a otrocký duch. I slyšel jsem tu onde po boleslavském kraji, zvláště na německé straně, lid vesnický na městskou obranu žehрати, že sobě jen na panáky hraje, mimo to ráda ji snižující policajtství vykonává, a kdyby národ musel pro práva svá dnes neb zítra povstati, tu že by ještě proti spravedlivým povstalcům, kdyby ji lid záhy neodzbrojil, se svou zbraní vystoupila.

Z Chomútova jsem se vracel po silnici pražské hlouběji do žateckého a litoměřického kraje, bych Středohoří mezi Louny a Mostem (Brüx) ležící seznal. Na cestě od Chomútova k Středohoří, kudy jsem šel, bylo na polích hojného požehnání Božího, lidu však po celé krajině nebylo tu vidět mimo rolnictví ničím více se obíрати, než hornictvím na

uhlí, a to jen na mále.

Nejvíce však lidu na cestách svých jsem viděl s dobrým prospěchem na dobývání kamenného uhlí pracovati po krajině mezi Oustím a Chlumcem (Aussig und Culm). Na cestě středohorské mě zvláště k sobě vábily zříceniny starých zámků. Čtvrt hodiny nad Kostomlaty vylezl jsem na starý, na vrchu lesem porostlý, v zříceninách ležící hrad, jenž se ještě ze své starověké slávy zachovalou vysokou věží honosí, z níž velmi milé pohlédání na okolní krajinu jest.

Vyhlídka není sice příliš daleká a rozsáhlá, ale přemalebneho vzezření, plná rozmanitosti, neboť lze odtud města, úhledné vesnice, zelená luka, osetá role, ovocné sady, lesknoucí se rybníky a tmavé lesy, vše mezi sebou pěkně umístěné

viděti.

Mimo krásnou vyhlídku dojalo mě zde i to velmi mile, že jsem se na hradě tom setkal s Čechem, an tu s manželkou ubytován, hrad ten pod dohledem má, a ačkoliv se mezi samými Čechoněmci již valná léta nachází, jest velmi vřelý a vzdělaný vlastenec, jenž s dobrým prospěchem misionáře v okolí svém mezi Čechoněmci ku straně Čechů dělá. Cestující může na těchto rozvalinách u našeho Čecha občerstvení dobrým pivem a něco k přikousnutí míti, an pohostění cestujících tu v létě jeho hlavní výživou, a že při tom chudý, zvláště ale věrný vlasti syn jest, i jest mu co přátelí laskavé podpory od cestujících Čechů. Pobyv na tomto hradě starověkém a pohovořiv na něm sobě s Čechem novověkým asi dvě hodiny, zbíral jsem se zase na další cestu, ale dobrý

Čech nenechal mě samotného z hradu odejítí, nýbrž mě kus cesty vyprovodil.

Po rozejití se s tímto Čechem namířil jsem sobě přes Bílinu na Most. Asi malou hodinku před Bílinou, vida se však blížiti vcčer, zarazil jsem na silnici v úhledné hospodě. Netrvalo dlouho po mém přijetí, vešel do hostince sedlák bez kabátu velmi vypasený, jaksi zpanštilé tvářnosti, pozdravoval přítomné jakousi vznešenou laskavostí, měl se ke mně přede všemi zdvořile a lichotivě a po půl hodině se poroučel zase tak lahodně, jak lahodně přišel. Že již počalo býti dlouho na noc, hospoda se záhy vyprázdnila, já chtěl na lože, hospodský, Čechoněmec rodem, kázal sice slamník a podušky přinéstí, ale dřív, než lože upravití dal, požádal mě při malém poklonkování o pas, čímž se mně, jakž se samo sebou vyrozumívá, nemožno

bylo vykázati.

Tu hospodský dále poznamenal: Pane, mně jest velice líto, že vyznati musím, bez pasu nelze mně vám noclehu dáti. Onen sedlák, jenž se k vám tak zdvořile měl, jest náš rychtář, a přikázal při svém odchodu potajmo mé ženě, abych od vás před ulehnutím pas požádal, bez něhož nynějším časem nelze nikomu cestovati, tím méně v hospodě noclehem býti, pročez by mně velmi líto bylo, kdyby se vám, pane, u mne proto, že nemáte pas, mělo něco mrzutého přihodit."

Z ostatní řeči hospodského jsem dobře vyrozuměl, že rychtáři nevěří, a já sám nabyt z celého zchytralého chování rychtářova přesvědčení, že to řádný sloup staré buřické vlády a copařského úřednictva jest, a že pro zalíbení se

vyšším i toho nejlepššího, národu celým
srdcem oddaného člověka milerád
zradí. Tu tedy jsem se nemohl zdráhat,
hospodskému zaplativ, opustil jsem
hostinec o jedenácté hodině večer, octna
se tak samorediný na silnici pod krovem
Nejvyššího v neznámé krajině černou
tmou pokryté.

Jsa tak samotén v širém poli v hluboké
tmě, nevěděl jsem, co počítí mám; na
Bilín jíti bylo příliš pozdě, a mně k tomu
všemu ještě cesta nepovědomá, do některé
vsi o půl noci vraziti, bylo pro vzbuzení
podezření nebezpečno, pročez žádná jiná
pomoc, než přes noc pod oblohou
nebeskou zůstati, bych ale při tom nijaké
holotě do rukou nepadl, umínil jsem sobě,
přímo na onu stranu po makmo jíti, kdež
jsem myslel, že se teplická silnice táhne,
na níž jsem doufal před loupežnickou

lůzou nejvíce bezpečí nalézt. I podařilo se mně po projití rozličných vesnic a velkého počtu rozpálených vápenic po půlnoci před Duchcovem na tuto silnici přijíti, na niž jsem se k ránu celý umdlen na blízku jedné vesnice na kámen pod sochu sv. Jana usadil, a také usnul. Netrvalo ale dlouho, vytrhla mě trouba vesnického ponocného nenadále z mého spaní, načež jsem, nemaje chuti se tu s ponocným setkat, místo to opustil, a vida ve vsi podomka s lucernou v ruce dvůr u hospody vozkovi odjíždějícímu otvírati, vešel jsem před samým svítáním do hospody, kdež se mně čelem o stůl opřenému překaženého a velmi žádoucího spánku a odpočinutí dostalo. Téhož dne jsem jen dvě hodiny cestoval a se dověděl, že Rusové na pomezí uherské přitrhli a mé neblahé předvídání téhož se tak konečně

uskutečnilo. Ten den mně též došla zpráva neznámou rukou, že pan Khevenhüller, onen hrdina, jenž v noci nejpoctivější a nebrané lidi se svými žoldnéři stíhá a v posteli zatýkat dává, za mnou na známá místa policejní komisaře s 30 vojáky vysílá, by mě sebrali a jeho ztrouchnivělé milosti doručili.

Ačkoliv Khevenhüller již nic jiného není, než stará plácavá a tvrdohlavá, rakouským jedem napuštěná baba, anaž by pro svou nepatrnost chrabrým Uhrům na bojišti ani za zajmutí nestála, postačuje přece tam svým jedemublížiti, kdež se jemu občanstvo pro zbabělost svou v cestu nestaví. Vida se tak nablízku Prahy v nebezpečí, pustil jsem se nyní hlouběji do saských hor, a přetvořiv se tu oblekem na havíře, putoval jsem po delší čas na horách mezi Čechoněmci jako havíř

oblečen. Zde u lidu sprostého bylo mně lze něco špatného pokrmu a lože z ovesné slámy v topených světnicích uprostřed náramných paren dostatí.

V městech horních a i v hospodách jsem sobě nedůvěřoval nocovati pro noční visitace, jež úřady tu velmi často konati prikazují. Pročež jsem v horách nejvíce u horníků a u svobodomyslných a poctivých rychtářů po vesnicích býval. Nyní jsa již čtyři neděle při zatajení své pravé osoby mezi čechoněmeckým hornictvem, jehož přízeň jsem sobě rychle získal, zdálo se mně na čase býti, pomezí saské překročiti, a tamější stav politický vypátrati. I nabyl jsem brzkem na pokraji království Saského přesvědčení, že tu vzbouřením drážďanským dvě sobě odporné strany povstaly, jedna svobodomyslná, druhá otrocká neb absolutická, jež dosti příkře

proti sobě vystupují. První strana, ona svobodomyslná, tají nyní jakožto poražená jaksi hněv svůj, naproti čemuž se druhá strana jakožto vítězná, ona otrocká neb absolutická nejen drze a směle, ale i pánovitě proti straně svobodomyslné staví. Ku straně svobodomyslné se hlásí osvícenci vesničtí, a nejvíce pracující fabričný lid. Ku straně otrocké, jakožto královské mají se bohatí fabrikanti, velká část úřednictva a něco maloměstského šosáctva.

Strana svobodomyslná jest v průměru četnější, nemá však prostředků peněžitých a zřídla vladařská tak v rukou svých jako strana otrocká, nicméně ona zase v sobě šlechetnějších, duševnějších a i čilejších živlů čítá, než strana otrocká. S králem nespokojenost strany svobodomyslné jest velká a ačkoliv po vítězství králově tato

strana rozptýlena jest a hlasy její
oněměly, přece se znovu zbírá a své síly
dohromady sestřeďuje tak, že lze říci,
nová bouře pod mrakem se stahuje, anaž
dnes neb zítra výbuchem svým Sasku
nemálo hrozí.

Po jednodenním pobytu na saské půdě
vrátiv se na hroudu tyranstvím sklíčené
vlasti své, byl jsem tu od člověka
Čechoněmce zpraven, že dnešní noci
úřady po dědinách rozešlou slídičů, by po
cizincích bez průvodních listů pátrali, je
zatýkali a rukoum vlády věrně
vydávali. Pročež, pane, vás varuji," byla
slova tohoto Čechoněmce, "nemůžete-li se
dobře vykámati, nikde na hospodě tyto dny
noclehem nezůstati, a pak-li vám libo, v
mém obydlí přenocovati, milerád vás pod
střechu svou přijmu, pod kterou pokojně
spáti můžete, an já v obci co muž správný

úplnou důvěru požívám a v mém příbytku se žádného prohledávání co obávat nemám."I přijal jsem vděčně pozvání to, proto ale přece jsem pod širým nebem až do jedenácté hodiny večerní zůstal, neb mně člověk tento sdělil, že pak-li někdo od úřadu k prohledávání domovnímu ven do vesnice vyslán býti má, že se to vždycky asi na jedenáctou hodinu včera stává.Podál od stavení mého hostitele uprostřed louky stála věkem sešlá již, celá shrbená hruška, vůkol ní nízké křoví, anaž mě večerem ve svůj tmavý stín pojala, a zrakům slídičů zakryla. Zde jsem mezi hučením nočního větru osamotnělý bezpečnou dobu očekával, v kteréž bych se směle krovu hostinného Čechoněmce svěriti mohl.Hospodáři ani hospodyně však nebylo po chuti, že ve vlhkém a chladném vzduchu nepříjemné noci dlím,

i nutili mě bezstarostně do příbytku jejich vejíti a s nimi povečeřet. Protože ale dobrotivost d'ábelských úřadů úplně znám, poddal jsem se teprv po jedenácté hodině vyzvání těchto dobrých lidí.

Vejda do příbytku jejich, byl jsem podáním ruky od hospodáře a hospodyně pozdraven, dobrou polívkou, brambory, chlebem a chutným máslem srdečně pohostěn, při čemž mně lidinky tito, sprost'ouncí vesničané, v proudu nelíčeného hovoru své neporušené srdce dokořán otevřeli.

Po půlnočním pohovoření mně hospodyně na zem lože rozprostřela a čistě upravila. Časně ráno vstana, byl jsem vesnickou jednoduchou snídaní štědře poctěn, a to vše z pouhé lásky k bližnímu a z účastenství, že mou tvářnost a slovo

mé za poctivé a pravdivé měli. Rozžehnav se s pohnutým srdcem s těmito vesničany, opustil jsem po snídani chatrč nelíčené dobroty a nezkažené mysli.

I bylo mně na to v této hornaté krajině čechoněmecké od lidu povídáno, že pan správni, jenž tu na panství mimo právnictví i politické záležitosti spravuje, velmi ostré oko má na tak zvané rýpaly, ale ve své právnické činnosti že velký lenoch jest, tak že nelze lidu s ním žádaného konce v úředním pojednávání dojíti, a že vůbec ve svém úřadu nesprávný jest; buřické a podvodné vládě však se tento ničema dobře za chrta hodí. Kdyby nebylo ochrany z předu jmenovaných vesničanů bývalo, byl bych jistě na hospodě noci té tomuto náhončímu rakouskému do rukou padl, neboť dal té noci skutečně všechny

hospody na panství s velkou přísností a obezřetností proslíditi.

Jsa u velké nevědomosti o svých přátelích a známých v Praze, pustil jsem se ze saského pomezí pět mil zase hlouběji do Čech, bych nějaké zevrubnější zprávy o jejich osudu nabyt, vraceje se však zase dovnitř Rudohoří, postihl mě na cestě déšť, jenž mě přinutil na silnici do malé, ale úpravné hospůdky vejíti, kdež již přede mnou jeden párek cestujícího manželstva, jako káňata mokrý ubytován, mě jakožta sobě rovného vodníka, z něhož voda potůčkem tekla, důvěrně uvítal. Jsa celý, umoklý, od blátivé chůze umdlený a hladný, uzavřel jsem v hospůdce té přenocovati a sobě řádně pohovět; netrvalo však déle než asi hodinu po mém příchodu, dostal hospodský přípis od rychtáře ještě téhož dne se na rychtě s

druhými sousedy sejít na rozličné pojednání a smluvení. I klepl mě rychtářův přepis ina hospodského o nos a vzal mi rychle všechnu chut k přenocování v této hospůdce, neb mně napadlo, že snad Švarcenbergova vláda; což tolik jest jako vláda Černého, služebným úřadům venkovským tajné předpisy dáti přikázala, by každý cestující bez průvodních listin zatýkán byl, a ona se tak bez pasů skrývajících se vlastnilůzmocniti mohla, k čemuž nepochybně dnes sousedé u rychtáře potřebného navedení dostati měli.

Náhodou měla knírovitá polovice z onoho umoklého manželstva touže dobou zapotřebí nablízce do městečka jeti, jímž i mě cesta má do Rudohoří vedla, i vyklouzl jsem tou příležitostí z hospůdky, octna se tak v městečku, dal jsem při

slezení s pryčky vozkovi na zpropitnou, že ale právě hustě pršelo, nebylo možno dále cestovati, i musel jsem proti vlastní vůli v městečku zůstat, raději bych byl však ještě hodinu dále do jedné vesnice, kdež mě lidé již znali, na noc dorazil. Nemaje v městečku tom jaksi žádné pokojné chvíle, tanulo mně na mysli, že pakli déšť trochu povolí, cestu přece ještě téhož dne do své známé vesnice nastoupím, bych tam přenocoval, i chtěl jsem z toho ohledu ze šenkovny ven se na počasí podívat, ale ve dveřích, právě když chci prah překročit, vstupují do dveří gardisté, a s oběžením (!) káží mně jim pasu svého dáti, an prý nařízeno mají přísně na všechny příchozí dohlížet, a každého pasu nemajícího hned zadržet. První dobou mě to nemálo zarazilo, neb jsem myslel býti prozrazen. Proto však jsem se ohražoval proti tomu

zadržení tím, že pasu nepotřebuji, an z daleka nepřicházím, a do hor se vracím, kdež se hornictvím obírám, a také dobře znám jsem, o čemž se lze snadno přesvědčiti, když někdo se mnou na mé útraty vyslán bude. Mně bylo možná na něco takového se odkazovati, an jsem sobě tolik přízně za čas svého pobytu u horníků získal, že se mně bylo snadno nadíti, že horníci k mému prospěchu dobré svědectví o mně a právě tak dají, jakž toho chtíti budu.

S velkou náruživostí doráželi na mě gardisté, bych s nimi hned k protokolu šel, při čemž mně vytýkali zpuřnictví a jakousi nevážnost, jíž prý jsem se před chvílí proti gardistovi městskému dopustil. Tím mně najednou zasvitlo v kotrbě, že tu snad v osobě nějaká mýlka panuje, i vysvětloval jsem rychle těmto

pochořum, ře jsou na omylu; an řá řřed
tím ani řádného gardisty neviděl, tím
méně jej něčím urazil, čímř se náš odchod
k protokolu nejen pozdržel, ale i stalo, ře
se mezi tím onen knírovitý, s nímř jsem
do městečka řijel, v průvodu jednoho
gardisty do hostince vrátil, kdeř právě tou
dobou dva řěspolní lidé domácí a
hospodský počali k mé straně mluvit.

Řři vejití knírovitého se mřikem jednání
celé proměnilo; gardisté mě najednou
nechali jako koláč sedět, pustili se nyní
celou zuřivostí do knírů, a hospodský mně
mezi tím vysvětloval, ře se stala mýlka,
ře ne na mě, ale na toho v knírech garda
své střely naměřené má, a ře budu u něho
moci pokojně spát. I netrvalo dlouho a
kufry musely s černořlutou gardou do
protokolu, po čemř řá nemeřkal městečko
všem všudy i s gardou doporučit i ve

svém havířském přetváření rychle se
odtud ukliditi, an pánům francům z
protokolu snadno napadnout mohlo mě se
na osobu člověka ptáti, s nímž jsem do
městečka přijel, a mezi pány franci mohl i
někdo být, jenž mě znal, a tu bych byl
býval vyzrazen.

Byl jsem za městečkem a bouře, anaž se
tam nad hlavou mou nenadále strhla a
blesky své na hlavu jiného obrátila,
zmizela šťastně z mého obzoru. Inu,
pomyslíl jsem sobě, šlupku policajtská
garda polapila, a jádro sobě z rukou
vyklouznout nechala. Uběhly již čtyři
neděle, co jsem jako cizinec na domácí
půdě bloudil a všechny cesty pěšky konal,
an se mně pro svou mnohostrannou
známost nijak tomu nedalo vyhnouti,
abych na poštách a dostavnících nebyl
poznán býval.

Maje sice toho skrývání po vlasti brzy dosyta, i musel jsem přece do času asi čtyř neděl na domácí půdě prodlívati, protože mně vak s prádlem a šatstvem, jehož mně na útěku pro odstranění vší pozornosti ve bráně nemožno bylo z Prahy sebou vzíti, nepřicházel a já se bez něho na vzdálenou cestu vydati nechtěl. Konečně přišlo s prádlem a šatstvem to sešité, dlouho očekávané tele, načež já hned pomezí domácí do cizozemska překročil.

Praha byla posud samojediná v rakouské říši, anaž mohla, majíc svobodu tisku, národům svobodu hlásat a na věrolomnou vládu svých blesků vysílati, pročez, aby vláda odvrátila spravedlivé a ji nemilé blesky od hlavy své, kázala Prahu bez všech pravých důvodů do obležení dáti, vlastenecké muže, již svými spisy a sliby v lidu plamen lásky k vlasti a svobodě

rozdechují, noční dobou s neslýchaným násilím zatknouti a tak pohltila svým pekelným jícnem svobodu tisku. Jednou v ranou umlkly hlasy pro práva lidu Českého; hrobové ticho nastalo v zemi, an duch Český vojenskou censurou upoután jest, staré tyranství sevřelo Prahu svými železnými drápy a rozprostírá nyní své pekelné sítě po krásné zemi České a proud slova svobodného se nerozlévá více z Prahy po končinách Českých. Vláda, dobře znajíc tyranství drtící a bludy rozptylující mocnost slova svobodného, již po delší čas vše na to vynakládala, by pod nějakou slušnou zástěrou stav obležení nad Prahou vyřknouti a tak svobodu tisku v okovy vojenské upoutat mohla, že se ale nijak k tomu příslušná příčina vyskytnout nechtěla, učinila vláda samovolná krok tento konečně i bez všech

důvodů a vyřkla nad Prahou stav obležení a zatknutí vlastenců, nedbajíc na to, že tím po konstituci a po zákonech od ní samé daných nohama šlape. Prohlásilť sice generál Khevenhüller, že jistá část mladého lidu sobě předsevzala mocně pokoj Prahy zrušiti, a i nějaký židovský vládě zaprodaný pražský špicl neb zpátečník 18. června t. r. podal v Lipských Novinách zprávu, tajný spolek k porušení pokoje a vůbec pořádku evropského že v Praze, ve spojení s Berlínem, Vídní a Drážďanami pozůstával, a jeho stávání že jest tím nevyvratně dokázáno, an se psaní od známého Rusa Bakunina v listinách zatknutého spisovatele Sabiny nalézá, jež zřejmě na spiknutí ukazuje.

Však podnes nepodal nám pan Khevenhüller žádného jistého důkazu o té jisté části mladého lidu, a také nám ani

nepodá, a co se týká onoho pražského špicla z pokolení Abrahama o jeho tajném spolku v Praze s obviněním pana Sabiny a známého Rusa Bakunina, mohu já jemu to vysvětlení dát, že psaní to znám, a že nebylo ani pro osobu pana Sabiny psané, nýbrž pro Lípu Slovanskou, v jejíž redakci mně lze bylo psaní to čísti a s obsahem jeho se seznámiti, o kterémž mohu k ospravedlnění, jakž pana Sabiny, takž i známého Rusa Bakunina sdělit, že nic jiného nepojednávalo, než to, aby Slovanská Lípa, anaž za poslednějšího času zpátečnickým působením pana Havlíčka Borového ochabovala, rázněji v záležitostech národa vystupovala, od zkoravělých zásad čas nepochopujících mužů, jako Palacký, sváděti se nedala, a rychle, ve svých pracích ku předu kráčela, prorokující jí při tom blízkého rozpuštění

od vlády rakouské.

Známt' já naskrz smýšlení národa Českého a pověstných jednotlivců jeho. Spiknutí české jest veřejné a všeobecné, při němž heslo panuje: "i krví chraňme svobodu". To jest vyřknutí Čechů, ne však tajných spolků, k němuž se mimo pana Palackého, Braunera, Strohbacha a Riegera zajisté každý zdárný Čech po království našem přiznává. I to, že spiklenců po Čechách není, ví vláda a Khevenhüller navzdor klepům tak dobře, jako já, ale ona chtěla míti obležení Prahy a tím svobodu tisku v okovech, a toho s prohlášením Prahy do stavu obležení dosáhla, ostatní vše jsou jenom brejle, a ani za mák při tom pravdy.

Aby však opravdové spiknutí vlády proti Čechům vykládáno nebylo lidu, uložila vláda těch do chladu smrdutých, zdraví

škodných žalářů, o kterých věděla, že neohroženě z hloubi srdce svého ku straně lidu mluví; ale Braunera větrem dvora nyní sem tam se klátícího, a jiné, jemu podobné výtečníky na svobodě ponechala. Staré vlády hloupě vykládají a dokazují lidu, že opravovatelé neb novotáři dělají revoluce pro slávu, důstojnost a bohatství; ptám se však, jakého bohatství, slávy a důstojnosti posud nabyli francouzští, polští, italští, rakouští a čeští náčelníci převratu? Chudoba, bloudění po cizí půdě, těžké okovy, žaláře, šibenice, kulka a prach jsou jejich odměnou - každý náčelník, jenž jiskru boje v lid hodí a na bojiště se první dobou postaví, má nad hlavou svou meč kata viseti, on musí bez mocných prostředků, všeho bohatství prázdný, lid neuspořádaný proti vladařům, mocným a

bohatým, bodáky a děly ohraženým vésti, nejen že tím svou hlavu v šanc pro věc lidu dává, musí on se i o to starat, by lid pro svobodu k boji příkladem vlastní rekovnosti a slovem mocným, hromu podobným rozplamenil, a při tom v čas boje zase na cestě lidskosti a poctivosti udržel, jakž to posud všichni náčelníci ku chvále své a ku chvále povstalců dokázali, kdežto vlády na hloupá práva od Boha prý jim daná se odvolávajíce, vojska svá bez všeho ohledu k ukrutenství, paličství, vražednictví a loupežnictví pokaždé proti povstalým národům ponoukají a jim za to ještě i odměnu veřejnou udělují. Vlády staré rozpouštějí hromy své na lid, aby jej omráčili, do otroctví uvázali, a tak jej ku svému prospěchu dle libosti vytrávit a krev jeho vypít mohli. Vůdce lidu vidíme s prázdnými kapsami bojiště opouštět, ve

dne v noci pracovat, aby, pakli se revoluce podařila, rozbouřené moře, jemuž oni kázali ze svých břehů vystoupit, zase do břehu míru a lásky bratrské uvedli, jakž nám Francouz Lamartine s jeho přívrženci ukázal.

A co mají za odměnu, že svobodu lidu francouzskému vydobyli? Stali se mučedníky svého učení jako svatí apoštolé - na jejich místo pozdvihl později krátkozraký lid selský darebáky, jako Bonaparta, který svému zesnulému strýci, slavnému císaři Napoleonovi v hrobě hanbu dělá, pak Thiersa, Barrota a j. v., vložil tak řízení země šibalům v ruce, již v čas nebezpečné bouře stranou, na místě před kulkou bezpečném stáli, a nyní vše to, co první a praví náčelníci revoluce v čas nebezpečnosti pro lid, to jest, co Lamartine s jeho přívrženci učinil,

překotují, a svobodu krví od prvních těžce
vydobytou, k zalíbení evropských tyranů
do vazeb dávají, a takoví lidé nyní užívají
ovoce revoluce, stojí ve slávě,
důstojenství a bohatství od lidu
krátkozrakého a neopatrného k tomu
povolání.

Takoví lidé právě jsou přátelé starých
vlád, pln necnosti starých opovržených
vladařů, od nich také velebení, a těchto
lidí necnosti v marnivosti, ctižádosti a v
chamtění po bohatství a panování
pozůstávající, kladou staré vlády rádi na
hlavy těch, již první blesky revoluce, jak
známo poctivě, bez všeho vlastního zisku,
jedině ku prospěchu lidu řídili a se tělem i
duší vlasti obětovali. Tak se vede
Lamartinu s jeho přívrženci, a tak se vede
vůbec všem prvním náčelníkům, již své
ruce v revoluci měli, když se nebezpečné

hromy boje nad hlavami jejich vztekaly a svým přičiněním revoluci šťastně provedli, nehodní pak požívají v hojnosti ovoce těchto, jako biskupové ovoce svatých apoštolů.

Svatí apoštolové jsouce mučení pro své učení, milerádi obětovali život svůj v pokoře a chudobě pro dobro lidu jako první náčelníci revolucí, a biskupové nyní se těší z učení a utrpení jejich vysokým důstojenstvím, bohatstvím, slávou a požíváním rozmařilého života. První náčelníci šťastně i nešťastně vedené revoluce bloudějí po Evropě větším dílem v bídě, nebezpečí života, vzdychají v tmavých žalářích, anebo cedí svou čistou krev na popravišti ukrutných tyranů z lásky k vlasti.

Pročež jest a zůstane to hloupé, když staré

vlády dokazují, že náčelníci revolucí vyhledávají v revoluci svého prospěchu, vždyť pak, jak vidíme, prospěchu toho nalezají pro neprozřetelnost obecného lidu jenom bídne kreatury samolibých mocnářů, jako Bonaparte, Thiers, Barrot a j.

v., již se později po nebezpečným provedení revoluce svými veřejnými, lidu obecnému lichotnými řečmi a jinými kejklemi na stanovisko poručenské vyšinou, by jen zase to, co první náčelníci pro dobro lidu vystavěli, ku prospěchu starého darebáctví překotili. Pročež hled', každý národe, na ty, již tobě kaštiny holýma rukama z ohně dobývají, ale ne na ty, kteří později přicházejí s tebou k hodů zasedati, aby, nemajíce od ohně pranic poškvrněných rukou, při hodě tobě hlučných řečí drželi a se na tvém stole

nezasloužile pásli, kdežto, bohužel, ti, již
tobě hody připravili, nevděčně mimo stůl
bez vážnosti státi necháváš, a oněm
nehodným tak lehkovážně stolu svého
podstupuješ, až oni i tebe, národe, samého
od hodu tvého vyloučí a jej opanují.

Na Bádensku, psáno 1849.

Emanuel Arnold.